

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

13.05. 2021 р.

м. Львів

№ 63/49-жк/к

ПрАТ «Рівнеобленерго»

вул. Кн. Володимира, 71,
м. Рівне, 33000

Щодо припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі - Відділення), з метою виконання покладених на органи Антимонопольного комітету України завдань, здійснюється постійний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання.

Відділенням здійснено моніторинг веб-сайту приватного акціонерного товариства «Рівнеобленерго» в частині розміщення редакції Публічного договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.

За результатами аналізу публічного договору та роз'яснень, отриманих Відділенням від Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі – НКРЕКП) та Міністерства енергетики України (надалі – Міненерго), встановлено наступне.

1. Відповідач

- (1) Відповідачем є приватне акціонерне товариство «Рівнеобленерго» (надалі - ПрАТ «Рівнеобленерго», Товариство), яке є юридичною особою, правонаступником всіх прав та зобов'язань публічного акціонерного товариства «Рівнеобленерго», має цивільні права та обов'язки, здійснює діяльність з метою одержання прибутку.
- (2) Місцезнаходження Товариства: 33013, Україна, Рівненська область, м. Рівне, вул. Князя Володимира, 71, ідентифікаційний код юридичної особи 05424874.
- (3) Відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ПрАТ «Рівнеобленерго» є розподілення електроенергії (код КВЕД 35.13).
- (4) Іншими видами діяльності ПрАТ «Рівнеобленерго» є:
 - професійно-технічна освіта (код КВЕД 85.32);

- діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах (код КВЕД 71.12);
 - будівництво споруд електропостачання та телекомунікацій (код КВЕД 42.22).
- (5) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ПрАТ «Рівнеобленерго» є суб'єктом господарювання.

2. Визначення становища суб'єкта господарювання на ринку

- (6) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (надалі - Методика), здійснено визначення становища ПрАТ «Рівнеобленерго» на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).
- (7) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

2.1. Визначення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку

- (8) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (9) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ПрАТ «Рівнеобленерго».
- (10) Конкретним товаром, який надається ПрАТ «Рівнеобленерго» є послуга з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

3. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище.

- (11) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і мають для продавців (постачальників, виробників) покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (12) Товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ПрАТ «Рівнеобленерго» є послуга з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

3.1. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- (13) Згідно зі статтею 12 Закону України «Про електроенергетику» до основних завдань Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема, віднесено видачу суб'єктам господарської діяльності ліцензій на здійснення діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії.
- (14) В ході проведення дослідження Відділенням було встановлено, що ПрАТ «Рівнеобленерго» мало ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами впродовж 2020 року на території Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності (відповідно до постанови НКРЕКП №1413 від 13.11.2018 року).
- (15) Основними споживачами послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) протягом 2020 року виступали постачальники електричної енергії, які отримували зазначені послуги відповідно до укладених із ПрАТ «Рівнеобленерго» договорів, а також суб'єкти господарської діяльності та фізичні особи, що використовують енергію для власних потреб на підставі договорів.

3.2. Визначення товарних меж ринку

- (16) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (17) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- (а) подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - (б) подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - (в) наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - (г) відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - (д) взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (18) Предметом розгляду є:

- (а) постачання електричної енергії – господарська діяльність, пов'язана з наданням електричної енергії споживачеві за допомогою технічних засобів передачі та розподілу електричної енергії на підставі договору;
- (б) розподіл електричної енергії – транспортування електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на підставі договору;
- (в) місцева (локальна) електрична мережа – приєднана електрична мережа, призначена для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача.
- (19) Отже, постачання електричної енергії суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам, що використовують енергію для власних потреб, є неможливим без одночасного надання послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).
- (20) За таких обставин послуга з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має еквівалентних товарів-замінників. Про вказане також свідчать положення Закону України «Про природні монополії».
- (21) Відповідно до Закону України «Про природні монополії», природна монополія – це стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари.
- (22) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», до сфер діяльності суб'єктів природних монополій віднесено, зокрема, діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).
- (23) Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про природні монополії», Зведеного переліку суб'єктів природних монополій, розміщеного на офіційному веб-сайті Антимонопольного комітету України <http://www.amc.gov.ua>, ПрАТ «Рівнеобленерго» є суб'єктом природної монополії на ринку надання послуг з розподілу електричної енергії на території Рівненської області.
- (24) Отже, товарними межами ринку є надання послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами).

3.3. Визначення географічних меж ринку

- (25) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (26) Відповідно до постанови НКРЕКП від 13.11.2018 № 1413 «Про видачу ПрАТ «Рівнеобленерго» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з

передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом» Товариству видано ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами на території Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності.

- (27) Враховуючи викладене, територіальними (географічними) межами ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, в межах яких ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює зазначену господарську діяльність, є територія Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності.

3.4. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (28) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (29) Відповідно до умов договорів, які згідно вимог законодавства у сфері енергетики були укладені між ПрАТ «Рівнеобленерго» та іншими власниками електричних мереж, споживачами електричної енергії, встановлено, що такі договори набирають чинності з дня їх підписання та діють до 31 грудня року, в якому вони укладені, та вважаються щорічно продовженими на наступний календарний рік, якщо за місяць до закінчення цього терміну не буде заявлено однією із сторін про відмову від Договору або його перегляд.
- (30) Зазначене свідчить про те, що структура товарно-грошових відносин на ринку послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) є сталою.
- (31) З урахуванням наведеного, часовими межами ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами) визначено 2020 рік та січень-квітень 2021 року.

3.5. Визначення потенційних конкурентів

- (32) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (33) Потенційними конкурентами ПрАТ «Рівнеобленерго» на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами) можуть бути суб'єкти господарювання, які отримали в установленому порядку ліцензію на здійснення господарської діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами.
- (34) У той же час, з огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) електричних мереж, потенційні конкуренти ПрАТ «Рівнеобленерго» на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі

електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами) на території Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності, відсутні.

3.6. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (35) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (36) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами) є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача) та необхідністю отримання ліцензії на здійснення діяльності з передачі електричної енергії (місцевими) локальними електричними мережами.

3.7. Установлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (37) Впродовж 2020 року та по даний час ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) на підставі постанови НКРЕКП від 13.11.2018 № 1413 «Про видачу ПрАТ «РІВНЕОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом», якою також затверджено територію здійснення ліцензованої діяльності з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) ПрАТ «Рівнеобленерго», що визначає межі території провадження діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами ПрАТ «Рівнеобленерго» та не перетинається з територією діяльності інших суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на вказаному ринку.
- (38) Враховуючи вимоги чинного законодавства, ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює господарську діяльність із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) у межах території, яка обмежена місцем провадження господарської діяльності, – територією систем розподілу електричної енергії такого суб'єкта господарювання, та додатково обмежені межами охоронної зони об'єктів та ліній електричного розподілу від точок приєднання до систем передавання електричної енергії ДП «НЕК «Укренерго», генеруючих потужностей до точок балансової належності кінцевого споживача чи іншого ліцензіата.
- (39) Отже, ПрАТ «Рівнеобленерго» здійснює діяльність з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) виключно в межах території, на якій розташовані його електричні мережі.
- (40) Внаслідок цього, ПрАТ «Рівнеобленерго» на території Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його

власності, є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послугу з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами).

(41) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

(а) на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;

(б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

(42) Враховуючи викладене, становище ПрАТ «Рівнеобленерго» у період 2020 року та січня-квітня 2021 року має ознаки монопольного (домінуючого) на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) на території Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності, як таке, що не мало жодного конкурента.

3. Обставини порушених питань

(43) Відносини, які виникають під час купівлі-продажу електричної енергії між енергопостачальником та споживачем, а також їх взаємовідносини з іншими учасниками роздрібного ринку електричної енергії, регулюються Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою НКРЕКП, від 14.03.2018 № 312 (надалі – ПРРЕЕ, Правила), Кодексом комерційного обліку електричної енергії, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 311 (надалі – ККО) та Правилами улаштування електроустановок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 21 липня 2017 року № 476 (надалі – ПУЕ).

(44) Документ, який регламентує порядок та умови розподілу (передачі) електричної енергії споживачам ПрАТ «Рівнеобленерго», як Оператора системи розподілу, - це договір споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії (надалі – Договір).

(45) Відповідно до пункту 2.1.5. ПРРЕЕ, Договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії є публічним договором приєднання та укладається з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного кодексу України на основі типового договору, що є додатком 3 до цих Правил. Оператор системи розподілу (ПрАТ «Рівнеобленерго») зобов'язаний на головній сторінці свого веб-сайту, розмістити редакцію договору про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії та роз'яснення щодо укладення та приєднання споживача до договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії.

(46) Цим же пунктом ПРРЕЕ передбачено, що у разі необхідності визначення за взаємною згодою сторін додаткових умов договору, які конкретизують умови договору, форму якого встановлено цими Правилами, договір оформляється в паперовій формі.

(47) Статтею 179 Господарського кодексу України визначені загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання.

- (48) Так, в абзаці третім частини четвертої статті 179 зазначено, що при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі:
– типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.
- (49) Тобто надавач послуг з розподілу (передачі) електричної енергії не може відступати від змісту типового договору, але сторони можуть його конкретизувати.
- (50) Згідно частини шостої статті 179 Господарського кодексу України, суб'єкти господарювання, які забезпечують споживачів електроенергією, зобов'язані укладати договори з усіма споживачами їхньої продукції (послуг). Законодавством можуть бути передбачені обов'язкові умови таких договорів.
- (51) Публічний договір ПрАТ «Рівнеобленерго» розміщено на сайті Товариства за адресою: <https://www.roe.vsei.ua/publiczni-dogovory/> (в редакції від 01.07.2020 року).
- (52) Відділенням здійснено аналіз умов зазначеного публічного договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії (надалі – Договір) та встановлено, що Додаток № 4, відповідно до пункту 12.8 розділу 12 «Інші умови» вищевказаного Договору (надалі – Додаток № 4) є невід'ємною частиною Договору та додатково оформляється для споживачів, які не є побутовими та передбачає Порядок розрахунків за послугу з розподілу електричної енергії. Цей додаток не передбачений Типовим договором та Правилами, був розроблений ПрАТ «Рівнеобленерго» **самостійно**.
- (53) Абзацом першим пункту 6 Додатку № 4 обумовлено, що **(мова оригіналу):** «У разі зменшення середнього завантаження вимірювальних трансформаторів струму протягом двох розрахункових періодів менше передбаченої вимогами п.1.5.17. ПУЕ протягом наступного розрахункового періоду Оператор системи, або споживач має право звернутися до власника засобів обліку щодо приведення обліку у відповідність до вимог ПУЕ або технічних характеристик заводу-виробника засобів обліку, за винятком випадків обліку електричної енергії, використаної споживачами з нерівномірним споживанням електричної енергії протягом року».
- (54) Абзац перший пункту 6 Додатку № 4 не відповідає нормативно-правовим актам, що регулюють діяльність у сфері електроенергетики, оскільки, відповідно до роз'яснень, отриманих Відділенням від НКРЕКП (лист за № 13844/25.2/7-20 від 23.12.2020 року), а також від Міненерго (лист за № 26/1.6-4.2-633 від 18.01.2021 року), його застосування до всіх побутових споживачів Товариства є неправомірним з огляду на те, що глава 1.5 ПУЕ містить вимоги до улаштування обліку електроенергії в електроустановках нового будівництва, а також тих, які реконструюють або технічно переоснащують.
- (55) Згідно вищевказаних роз'яснень НКРЕКП та Міненерго, у відповідності до пункту 1.1.1 ПУЕ дані правила є обов'язковими до застосування під час проектування нового будівництва, реконструкції, технічного переоснащення або капітального ремонту електроустановок. При цьому нові положення ПУЕ не є обов'язковими для застосування в діючих електроустановках, улаштованими за Правилами, чинними на час створення електроустановок.
- (56) Отже, у разі, якщо споживачі послуг з розподілу (передачі) електричної енергії ПрАТ «Рівнеобленерго» не здійснюють проектування нового будівництва, реконструкції, технічного переоснащення або капітального ремонту

електроустановок, то застосування до них вимог, установлених Товариством абзацом першим пункту 6 Додатку № 4, є неправомірним.

- (57) В другому абзаці пункту 6 Додатку № 4 зазначається, що **(мова оригіналу):** «Приведення засобів обліку у відповідність до вимог ПУЕ здійснюється за рахунок їх власника». В третьому абзаці цього ж пункту Товариство також уточнює щодо приведення засобів обліку їх власником за його рахунок.
- (58) За висновками регуляторів НКРЕКП (лист за № 13844/25.2/7-20 від 23.12.2020 року), а також від Міненерго (лист за № 26/1.6-4.2-633 від 18.01.2021 року), зазначені вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» також не відповідають нормативно-правовим актам, що регулюють діяльність у сфері електроенергетики, оскільки згідно з вимогами пункту 5.6.1 глави 5.6 розділу V ККО, дії щодо забезпечення комерційного обліку електричної енергії, які ініційовані замовником (споживачем або іншими учасниками ринку) або які вимагаються нормативно-правовими актами, здійснюються за рахунок замовника або сторони ініціатора, якщо інше не встановлено законом. Крім того, згідно з вимогами абзацу другого пункту 2.3.5 глави 2.3 розділу II ПРРЕЕ, непланова заміна, ремонт розрахункових засобів вимірювальної техніки здійснюється постачальником послуг комерційного обліку за рахунок учасника роздрібного ринку, на вимогу (за ініціативою) якого здійснюється непланова заміна, ремонт розрахункового засобу вимірювальної техніки.
- (59) Отже, вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо заміни споживачами за власний рахунок засобів вимірювальної техніки є неправомірними.
- (60) Четвертим абзацом пункту 6 Додатку № 4 Товариство встановило, що **(мова оригіналу):** «Термін приведення приладів обліку у відповідність до вимог ПУЕ або характеристик заводу-виробника приладів обліку має не перевищувати 1 місяць».
- (61) З огляду на те, що вищеперераховані абзаци суперечать діючому законодавству у сфері електроенергетики, абзац четвертий пункту 6 Додатку № 4 є неправомірним.
- (62) Наступними вимогами ПрАТ «Рівнеобленерго», викладеними у пункті 6 Додатку № 4 встановлено: у разі закінчення терміну приведення приладів обліку споживача у відповідність (визначену Товариством самостійно), споживач буде розраховуватись за обсяг електричної енергії, виходячи з навантаження електроустановок на рівні мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку та визначеного в договорі часу роботи струмоприймачів, а не за показами засобів вимірювальної техніки (ЗВТ) споживача.
- (63) НКРЕКП у вищевказаному листі надало роз'яснення, що ПРРЕЕ та ККО не передбачено здійснення розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу споживання електричної енергії (у тому числі у разі недозавантаження трансформаторів струму).
- (64) Міненерго у вищезазначеному листі також зазначило, що питання завантаження схеми обліку електричної енергії положеннями ККО не враховуються, а беруться до відома лише фактичні показники засобів комерційного обліку (ЗКО). ККО не передбачено розроблення та застосування будь-яких окремих методик розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії, у разі суттєвого зниження споживачем обсягу споживання електричної енергії.
- (65) Отже, ПРРЕЕ та ККО не передбачено здійснення розрахунку (донарахування) обсягів використаної споживачем електричної енергії у разі зниження ним обсягу

споживання електричної енергії (у тому числі у разі недозавантаження трансформаторів струму), а тому дії ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо визначення обсягу споживання електричної енергії розрахунковим шляхом, виходячи з мінімального допустимого рівня завантаження схеми обліку, є неправомірними.

- (66) Крім того, пунктом 6 Додатку № 4 Товариство встановило, що **(мова оригіналу):** «У разі, якщо Споживач не виконав вимог Оператора системи (електропередавальної організації) щодо приведення розрахункових засобів обліку у технічну відповідність, згідно вимог нормативних документів, - Оператор системи має право:
- попередивши споживача не пізніше, ніж за 5 робочих днів, припинити повністю або частково розподіл електричної енергії».
- (67) Неправомірні вимоги ПрАТ «Рівнеобленерго» можуть призвести до припинення повністю або частково послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у не побутових споживачів Рівненської області.
- (68) Враховуючи вищенаведене, умови пункту 6 Додатка № 4 публічного Договору не відповідають вимогам чинного законодавства у сфері електроенергетики.
- (69) Відділенням при здійсненні дослідження щодо правомірності дій ПрАТ «Рівнеобленерго» при нарахуванні/встановленні плати за послуги з постачання та розподілу (передачі) електричної енергії за збільшеними обсягами електричної енергії через недозавантаженість трансформаторів струму споживачам Рівненської області встановлено, що починаючи з травня 2020 року, ПрАТ «Рівнеобленерго», за результатами виявлення у не побутових споживачів електричної енергії зменшення середнього завантаження вимірювальних трансформаторів струму, почало направляти підприємцям та підприємствам Рівненщини (не побутовим споживачам електричної енергії) вимоги щодо приведення у відповідність метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки, посилаючись на вимоги пункту 1.5.17 ПУЕ у відповідності до пункту 5.13.5 ККО, а також пункту 6 Додатку № 4 до договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.
- (70) Так, наприклад, ФОП Тихончуку В. Д. надійшла вимога від ПрАТ «Рівнеобленерго» від 11.06.2020 року № 5360 (на електронну пошту споживача) щодо приведення у відповідність метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки, оскільки виявлено та зафіксовано зменшення середнього завантаження вимірювальних трансформаторів струму нижче передбаченого вимогами пункту 5.13.5 ККО та пункту 1.5.17 ПУЕ. **(мова оригіналу):** «У випадку не приведення ЗВТ до вимог діючих нормативно-технічних документів обсяг спожитої електричної енергії і надалі буде розраховуватись виходячи з навантаження електроустановок на рівні мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку та визначеного в договорі часу роботи струмоприймачів (Додаток № 4 до Договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії)».
- (71) Між ПрАТ «Рівнеобленерго» та ФОП Тихончуком В.Д. укладено в паперовій формі Договір № 270004209 споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії від 01.01.2019 року з додатками.
- (72) Додаток № 4 до вищевказаного Договору, укладений також 01.01.2019 року зі споживачем ФОП Тихончук В.Д., як і публічний договір, передбачає Порядок розрахунків за послугу з розподілу електричної енергії для не побутових споживачів, пункт 6 якого містить неправомірні вимоги Товариства.

- (73) Отже, вимоги оператора системи розподілу (ПрАТ «Рівнеобленерго») ФОП Тихончуку В.Д., передбачені **Додатком № 4**, що суперечить чинному законодавству у сфері електроенергетики, щодо заміни споживачами за власний рахунок засобів вимірювальної техніки, а саме заміни вимірювальних трансформаторів струму класу точності 0,5S на трансформатори струму класу точності 0,2S у встановлені Товариством терміни, а в результаті недотримання термінів - здійснювати нарахування за спожиту електричну енергію не за показами засобів вимірювальної техніки, а розраховувати виходячи з навантаження електроустановок на рівні мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, є неправомірними, що підтверджено роз'ясненнями НКРЕКП у листі за № 13844/25.2/7-20 від 23.12.2020 року, а також Міненерго у листі за № 26/1.6-4.2-633 від 18.01.2021 року.
- (74) Аналогічно між ПрАТ «Рівнеобленерго» та товариством з обмеженою відповідальністю виробничо-комерційною фірмою «Несподіваний шанс» (надалі - ТОВ ВКФ «Несподіваний шанс») укладено в паперовій формі Договір № 270004854 споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії від 01.01.2019 року з додатками.
- (75) Додаток № 4 до вищевказаного Договору, укладений також 01.01.2019 року зі споживачем ТОВ ВКФ «Несподіваний шанс», як і публічний договір, передбачає Порядок розрахунків за послугу з розподілу електричної енергії для непобутових споживачів, пункт 6 якого містить неправомірні вимоги Товариства.
- (76) В результаті неправомірних вимог ПрАТ «Рівнеобленерго», встановлених пунктом 6 Додатку № 4, ТОВ ВКФ «Несподіваний шанс» було визначено Товариством обсяг спожитої електричної енергії у періоді липень-серпень 2020 року розрахунковим шляхом, виходячи з мінімально-допустимого рівня завантаження схеми обліку, що призвело до перевищення майже в **95 (94,775) разів** фактично спожитий споживачем ТОВ ВКФ «Несподіваний шанс» обсяг електричної енергії за липень, в **14 (13,539) разів** за серпень.
- (77) Крім того, не врахування ПрАТ «Рівнеобленерго» наданих споживачами даних про обсяги споживання електричної енергії згідно показів засобів комерційного обліку, а визначення обсягу спожитої електричної енергії на об'єктах споживачів розрахунковим шляхом, (виходячи з мінімально допустимого рівня завантаження схеми обліку) та передаючи ці дані енергопостачальникам споживачів для виставлення рахунку за спожиту електричну енергію, призвело до необгрунтованого збільшення плати споживачами не тільки за послуги з розподілу (передачі) електричної енергії, а ще й за послуги, надані споживачам електропостачальниками.
- (78) Такі нарахування обсягів спожитої електричної енергії протягом 2020 року були здійснені ПрАТ «Рівнеобленерго» для **41** споживача - суб'єкта господарювання (лист Товариства від 18.11.2020 року № 20-20/8849).
- (79) Крім того, листами НКРЕКП № 5325/20.3/8-20 від 16.12.2020 року ФОП Тихончуку В.Д. та № 12530/20/7-20 від 24.11.2020 року ТОВ ВКФ «Несподіваний шанс» (що були адресовані також і для ПрАТ «Рівнеобленерго») було повідомлено, що умови пункту 6 Додатка № 4 до Договору не відповідають вимогам чинного законодавства.

- (80) Отже, вимоги оператора системи розподілу (ПрАТ «Рівнеобленерго»), передбачені пунктом 6 Додатку № 4 до Договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії є неправомірними, суперечать діючому законодавству, проте встановлені для всіх непобутових споживачів Рівненської області. В результаті Товариство примушувало непобутових споживачів Рівненської області виконувати неправомірні вимоги, що могло спричинити додаткові грошові витрати, а також припинення повністю або частково послуг з розподілу (передачі) електричної енергії.
- (81) Відповідно до пункту 2.1.5. ПРРЕЕ, Договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії є публічним договором приєднання та має укладатись на основі типового договору.
- (82) Відповідно до частини першої статті 634 Цивільного кодексу України договором приєднання є договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який **може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Друга сторона не може запропонувати свої умови договору.**
- (83) Відповідно до пункту 2.1.7 ПРРЕЕ **у разі незгоди споживача приєднуватись до умов договору** про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії **споживач не має права використовувати електричну енергію** із систем розподілу/передачі.
- (84) Враховуючи наведене, за відсутності конкуренції на ринку розподілу/передачі електроенергії у споживачів немає альтернативи, внаслідок чого вони змушені погоджуватись на всі, зокрема й неправомірні, вимоги встановлені в договорі про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії для отримання необхідного їм товару.
- (85) Такі дії ПрАТ «Рівнеобленерго», що полягають в укладенні із непобутовими споживачами Рівненської області договорів споживачів про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, розроблених Товариством самостійно, умови якого передбачають неправомірні вимоги Товариства, що суперечать діючому законодавству у сфері електроенергетики та можуть призвести до додаткового фінансового навантаження на споживачів, а також до припинення повністю або частково послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, були б неможливі за умов існування значної конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) на території Рівненської області в межах розташування місцевих (локальних) електричних мереж, що перебувають у його власності, адже в такому випадку споживачі мали б можливість відмовитись від послуг ПрАТ «Рівнеобленерго» та обрати іншого надавача таких послуг.

4. Кваліфікація дій, що можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

- (86) Відповідно до пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (87) За відсутності конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами), споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.
- (88) Такі дії ПрАТ «Рівнеобленерго» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) в межах Рівненської області, адже у такому випадку споживач міг би відмовитись від послуг ПрАТ «Рівнеобленерго», яке встановлює неправомірні вимоги умовами пункту 6 Додатку № 4, та обрати іншого надавача таких послуг.
- (89) Такі дії ПрАТ «Рівнеобленерго» щодо встановлення неправомірних вимог непобутовим споживачам Рівненської області у Договорі споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг із розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами) в частині встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

У зв'язку із вищенаведеним, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає приватному акціонерному товариству «Рівнеобленерго» (ідентифікаційний код юридичної особи 05424874) наступні, обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом приведення Договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з усіма додатками до нього, який розміщений на сайті ПрАТ «Рівнеобленерго» та договорів про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з усіма додатками до них, укладених з непобутовими споживачами у паперовій формі, у відповідність до вимог чинного законодавства.

В подальших взаємовідносинах зі споживачами послуг з розподілу (передачі) електричної енергії керуватись виключно нормативними документами, що регулюють діяльність у сфері електроенергетики.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити у двомісячний строк з дня їх отримання з наданням підтверджуючих документів.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єкту господарювання, якому вони надані.

Згідно з частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про

порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, розпочате провадження закривається.

Голова Колегії

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name.

Ростислав ЛЕЩИШИН